SOK-yhtymä

Osavuosikatsaus 1.1.–30.6.2019

Toimintaympäristön kehitys

Suomen kansantalouden yleisellä kehityksellä ja erityisesti yksityisen kulutuksen kehityksellä on merkittävä vaikutus Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan ja koko S-ryhmän tulokseen. Kauppasodan, sopimuksettoman Brexitin ja talouskasvun hiipumisesta johtuen kuluttajien luottamus omaan talouteen on heikentynyt. Työllisyys on pysynyt hyvänä, vaikka sen vahvin kasvu alkaa olla ohi. Hyvä työllisyys tarjoaisi eväät yksityisen kulutuksen kasvuun, kunhan kuluttajien luottamus jatkuisi positiivisena. Kauppasodan ratkeaminen ja keskuspankkien toimet vaikuttavat osaltaan, jotta talous kehittyisi vahvana tulevaisuudessa.

Suomen bruttokansantuote kasvoi vuonna 2018 odotuksia vähemmän jääden 1,7 prosenttiin. Kuluvan vuoden ennuste on arvioitu jäävän 1,5 prosenttiin ja ensi vuodelle kasvun ennustetaan hiukan elpyvän. Maailman talouden kasvun huippu on ohitettu, mikä heijastuu investointien vähenemisen kautta Suomen talouteen.

S-ryhmän kehitys 1.1.–30.6.2019

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti tammi-kesäkuussa oli 5 665 milj. euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 1,0 prosenttia.

S-ryhmän veroton vähittäismyynti liiketoiminta-alueittain	**Milj. €**	**+/- % ed.v.**
Marketkauppa yhteensä*	3 991	+0,8
Rautakauppa	71	+0,9
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	833	+1,3
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	134	-3,5
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	398	+3,0
Auto- ja autotarvikekauppa	220	+1,8
Maatalouskauppa	9	-23,7
Muut	9	+31,5
S-ryhmä yhteensä*	**5 665**	**+1,0**

*Sisältää lähialueiden (Viro ja Pietari) vähittäismyynnin

S-ryhmässä oli kesäkuun lopussa 1 841 toimipaikkaa, kun niitä oli vertailukelpoisesti 1836 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Alueosuuskauppojen lukumäärä 30.6.2019 oli 20 ja paikallisosuuskauppojen kuusi.

Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi tammikesäkuussa 34 782 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaisjäsenmäärä oli kesäkuun lopussa 2 407 987. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 164 miljoonaa euroa.

Taloudellinen kehitys

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK vastaa S-ryhmän strategisesta ohjauksesta. Sen tehtävät muodostuvat ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille sekä näihin palveluihin ja muuhun S-ryhmän toimintaan liittyvästä kehittämistoiminnasta. S-ryhmän liiketoiminnan kannalta keskeisiä palveluita ovat lisäksi hankinta- ja valikoimapalvelut.

Liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajille suunnattua palvelutarjontaa S-ryhmässä. Lisäksi SOK harjoittaa tytäryhtiöidensä kautta market- sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Virossa ja Pietarissa.

SOK-yhtymän taloudellinen kehitys 1.1.–30.6.2019

SOK-yhtymän liikevaihto 1.1.–30.6.2019 oli 3 644,7 miljoonaa euroa, jossa on 1,7 prosenttia kasvua edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

SOK-yhtymän liikevoitto oli 44,0 miljoonaa euroa (16,7 milj. €). Tuloksen parantuminen johtuu sekä liiketoimintayhtiöiden hyvästä kehityksestä, että yleisestä toiminnan tehostumisesta. Ulkomaisen liiketoiminnan osuus liikevaihdosta oli 4,3 prosenttia (4,8 %) eli 157 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymän taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat seuraavat tunnusluvut.

SOK-yhtymä	**30.6.2019**	**30.6.2018**	**30.6.2017**
Liikevaihto, milj. €	3 644,7	3 581	3 449
Liikevoitto / -tappio), milj. €	44,0	16,7	-5,2
Liikevoitto, %	1,2	0,5	-0,2
Oman pääoman tuotto, %	4,4	2,4	-0,7
Omavaraisuusaste, %	21,6	37,9	36,9

SOK-yhtymän operatiivinen tulos

Operatiivisella tuloksella seurataan operatiivisen liiketoiminnan tulosta rahoituserien jälkeen ilman kertaluonteisia eriä ja IFRS-eriä. Operatiivisen tuloksen parantuminen johtuu yleisestä toiminnan kehittämisestä, niin SOK:n yksiköiden kuin Liiketoimintojen osalta.

SOK-yhtymä	30.6.2019	30.6.2018	30.6.2017
Operatiivinen tulos, milj. €	28,8	19,6	10,5

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos liiketoiminta-alueittain (segmenteittäin)

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos on jaettu operatiivisen seurannan mukaisiin kauppatoiminnan liiketoiminta-alueisiin. Lisäksi operatiivisesti seurataan pankkitoiminnan liiketulosta. Operatiivinen liiketulos eroaa virallisesta IFRS-liiketuloksesta kertaluonteisten erien ja IFRS-erien verran.

	Liikevaihto Milj. €	Muutos, milj. €	Operatiivinen liiketulos Milj. €	Muutos, milj. €
Marketkauppa	134,1	-10,5	-2,5	+2,6
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	132,4	+4,4	+11,9	-0,2
Hankinta- ja palvelutoiminta	3 434,8	+117,4	+9,3	+2,5
Kiinteistöliiketoiminta	42,5	+0,5	+9,4	-0,3
Pankkitoiminnan tulos			+4,7	+2,4
Sisäiset eliminoinnit ja muut	-101,0	-47,7	-5,8	+1,5
SOK-yhtymä yhteensä	**3 642,8**	**+63,3**	**+27,0**	**+8,6**

Rahoitus

IFRS 16:n käyttöönotto 1.1.2019 on lisännyt konsernin korollisia velkoja merkittävästi. SOK-yhtymän rahoitussopimuksiin liittyvien taloudellisten kovenanttien laskentakaavoja on tästä johtuen muutettu alkuvuoden aikana. Taloudellisina kovenantteina on kaikissa rahoituslimiittisopimuksissa käytetty ilman vuokraoikeusvelkoja laskettavaa omavaraisuusastetta ja käyttökate/nettokorot -tunnuslukua. Lisäksi vuokraoikeusvelkojen enimmäismäärä on rajoitettu. Suluissa olevat vertailutiedot edelliseltä vuodelta on ilman IFRS 16 standardin vaikutuksia.

SOK-yhtymän rahoitustilanne on pysynyt hyvänä alkuvuoden ajan. SOK-yhtymän korolliset nettovelat olivat kesäkuun lopussa 1078,7 miljoonaa euroa (87,4 milj. €) ja velkaantumisaste (gearing) uuden IFRS 16 standardin mukaan laskettuna on 177,7 prosenttia (13,9 %). SOK-yhtymän omavaraisuusaste oli 21,6 prosenttia (37,8 %).

SOK-yhtymällä oli kesäkuun lopussa likvidejä varoja 145,7 miljoonaa euroa (159,1 milj. €). Lisäksi konsernilla oli käyttämättömänä 100,0 miljoonan euron (100,0 milj.€) määräiset pitkäaikaiset sitovat luottolimiitit sekä 57,0 miljoonan euron (57,0 milj. €) määräiset tililimiitit.

Investoinnit ja realisoinnit

SOK-yhtymän pysyvien vastaavien hankinnat eli investoinnit käyttöomaisuuteen olivat vuoden ensimmäisellä puoliskolla 29,4 miljoonaa euroa (70,9 milj. €). Merkittävät investoinnit liittyvät kiinteistöyhtiöiden hankintaan ja toimipisteiden uudistuksiin sekä IT-järjestelmien kehitykseen.

Pysyvien vastaavien realisoinnit katsauskaudella olivat 0,7 miljoonaa euroa (21,6 milj. €).

Henkilöstö

SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä oli katsauskauden 1.1.–30.6.2019 aikana 5 625 henkilöä (1.1.–30.6.2018: 5 492).

Kesäkuun lopussa SOK-yhtymän henkilömäärä oli 6 669, josta SOK:n henkilöstöä oli 1 643 (25 %) ja tytäryhtiöiden henkilöstöä 5 026 (75 %) henkilöä. Ulkomailla yhtymän henkilöstöstä työskenteli katsauskauden lopussa 2 111 (32 %) henkilöä.

Edellisen vuoden loppuun verrattuna SOK-yhtymän henkilömäärä kasvoi 472 henkilöllä (7,6 %). Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna henkilömäärä on lisääntynyt 158 henkilöllä (2,4 %).

Liiketoiminta-alueiden kehitys

Marketkauppa

Marketkauppa käsittää Virossa ja Venäjällä harjoitettavan liiketoiminnan. Virossa on toiminnassa viisi Prismaa Tallinnassa sekä kaksi yksikköä Tartossa ja yksi Narvassa. Pietarissa on toiminnassa 14 Prismaa, joista uusin avattiin heinäkuussa.

Marketkaupan liikevaihto oli 134 miljoonaa euroa. Liikevaihto laski edelliseen vuoteen verrattuna seitsemän prosenttia, mikä johtui pääosin Pietarissa suljetuista yksiköistä. Marketkaupan liiketulos oli edellisvuotta huomattavasti paremmalla tasolla. Marketkaupan investoinnit olivat 1,8 miljoonaa euroa, joista valtaosa oli kaluston korvausinvestointeja.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

SOK-yhtymässä matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavat Suomessa toimiva Sokotel Oy, Virossa toimiva AS Sokotel sekä Venäjällä toimiva OOO Sokotel.

Matkailun kasvu on jatkunut vahvana Suomessa ja Venäjällä alkuvuoden 2019 aikana. Virossa kysyntä on ollut edellisen vuoden tasolla.

Sokotel Oy:n liikevaihto kasvoi edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 4,3 prosenttia. Matkailu- ja ravintolakaupan kysynnän kehitys on jatkunut positiivisena alkuvuoden aikana, minkä odotetaan jatkuvan myös loppuvuonna. Sokotel Oy:n liiketulos parani 6,4 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta liikevaihtokehityksen ansiosta.

AS Sokotelin liikevaihto oli lähes edellisen vuoden tasolla. Kysyntä koko markkinassa on laskenut johtuen suomalaisten matkailijoiden määrän laskusta. Kustannustason noususta johtuen liiketulos oli edellistä vuotta heikompi.

OOO Sokotelin euromääräinen liikevaihto oli edellisen vuoden tasolla, mutta kasvoi ruplina 1,7 prosenttia. Pietarissa kysyntä on ollut kasvussa. OOO Sokotelin liiketulos jäi 21 prosenttia edellisestä vuodesta ruplan kurssin heikkenemisen, heikon ensimmäisen kvartaalin ja vuokrien kasvun myötä.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan alkuvuoden 2019 investoinnit olivat yhteensä 7,5 miljoonaa euroa, ja ne kohdistuivat yksiköiden uudistuksiin. Näistä Suomeen investoitiin noin 7,3 miljoonaa euroa ja lähialueille 0,2 miljoonaa euroa.

Hankinta- ja palvelutoiminta

Hankinta- ja palvelutoiminta koostuu SOK:n hankintatoiminnan tuottamista päivittäis- ja käyttötavaroiden hankintapalveluista, Inex Partners Oy:n tuottamista logistiikkapalveluista, Meira Nova Oy:n hotelli-, ravintola- ja catering-alan hankinta- ja logistiikkapalveluista sekä SOK-yhtymän pääosin S-ryhmän yksiköille tuottamista muista palveluista. S-ryhmän yksiköille tuotetuista muista palveluista syntyvä liikevaihto koostuu muun muassa ketjumaksuista sekä hallintopalvelutuotoista.

Hankinta- ja palvelutoiminnan liikevaihto oli 3 434,8 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi hiukan edellisvuoteen nähden. Hankinta- ja palvelutoiminnan liiketulos oli 9,3 miljoonaa euroa, mikä on edellisvuotta parempi.

Hankinta- ja palvelutoiminnan alkuvuoden 2019 investoinnit olivat yhteensä 14 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin tietojärjestelmähankinnoista.

Kiinteistöliiketoiminta

Kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto koostuu SOK-yhtymän kiinteistöomistuksien vuokra- sekä kiinteistöpalvelutuotoista. Kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto oli 43 miljoonaa euroa, jossa oli laskua edellisvuoteen 2 prosenttia. Kiinteistöliiketoiminnan liiketulos oli voitollinen ja edellisvuoden tasolla. Kiinteistöliiketoiminnan alkuvuoden 2019 investoinnit, 6 miljoonaa euroa.

Osakkuus- ja yhteisyritysten kehitys

SOK-yhtymän liiketoimintaa harjoittavista osakkuusyrityksistä merkittävin on pankkitoimintaa harjoittava S-Pankki Oy.

S-Pankin tase säilyi entisellään vuodentakaiseen verrattuna. Talletuskanta kasvoi vuotta aiemmasta 10,0 prosenttia ja oli kesäkuun lopussa 5,8 miljardia euroa (5,2 mrd. €). Antolainaus kasvoi 14,4 prosenttia päätyen kesäkuun lopussa 4,5 miljardiin euroon (3,9 mrd. €). S-Pankki-konsernin vakavaraisuus oli 16,4 prosenttia (15,9 %). S-Pankki-konsernin liiketulos oli kesäkuun lopussa 16,0 miljoonaa euroa (9,3 milj. €). SOK-yhtymän omistusosuutta (37,5 %) vastaava IFRS-oikaistu osuus tilikauden tuloksesta oli 4,7 miljoonaa euroa.

Polttonesteiden hankintayhtiö North European Oil Trade -konsernin liikevaihto ensimmäisellä vuosipuoliskolla oli noin 2 595 miljoonaa euroa. Polttonesteiden myyntivolyymi on pysynyt edellisen vuoden tasolla, mutta liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 0,1 prosenttia johtuen öljyn maailmanmarkkinahinnan muutoksista. SOK:n omistusosuus North European Oil Trade Oy:stä on 50,77 prosenttia. Osakassopimukseen perustuvan yhteisen määräysvallan johdosta yhtiö käsitellään yhteisyrityksenä pääomaosuusmenetelmällä.

S-Pankin ja North European Oil Trade Oy:n lisäksi muita SOK-yhtymän osakkuus- ja yhteisyrityksiä ovat muun muassa Raisiossa sijaitseva Kauppakeskus Mylly Oy sekä yhteispohjoismainen hankintayhteenliittymä Coop Trading A/S.

Kaikkien osakkuus- ja yhteisyritysten yhteenlaskettu tulosvaikutus SOK-yhtymälle oli 6,8 miljoonaa euroa (4,7 milj. €).

Konsernirakenteen muutokset

Suomen Spar Oy fuusioitiin emoyhtiö SOK:aan maaliskuussa. SOK osti kesäkuussa SOK Fashion Retailin osakkeet HOK-Elannolta.

Hallinto ja tulevaisuuden näkymät

Hallinto ja hallinnossa tapahtuneet muutokset

SOK:n hallituksen puheenjohtajana vuonna 2019 toimii Taavi Heikkilä. Pääjohtajan lisäksi hallituksen muina jäseninä ovat vuonna, toimitusjohtaja Hannu Krook, toimitusjohtaja Kim Biskop, toimitusjohtaja Juha Kivelä, toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen, toimitusjohtaja Olli Vormisto ja uusina jäseninä toimitusjohtaja Kimmo Simberg, professori Rita Järventie-Thesleff sekä toimitusjohtaja Nermin Hairedin. Hallituksen varapuheenjohtajana toimii Hannu Krook.

SOK:n hallintoneuvostoon valittiin huhtikuussa 2019 uudelleen puheenjohtajaksi teologian tohtori Matti Pikkarainen ja uudeksi varapuheenjohtajaksi asianajaja Timo Santavuo ja uudeksi toiseksi varapuheenjohtajaksi toimitusjohtaja Tapio Kankaanpää.

Tilintarkastajana toimii tilikaudella 2019 toiminut KHT tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jukka Rajala.

SOK:n pääjohtajan apuna SOK-yhtymän ja S-ryhmän johtamisessa on SOK:n konsernijohtoryhmä. Konsernijohtoryhmään vuoden 2019 aikana kuuluvat S-ryhmän liiketoimintojen ketjuohjauksesta, hankinnasta ja logistiikasta vastaava kenttäjohtaja, pääjohtajan sijainen Arttu Laine, taloudesta ja hallinnosta vastaava johtaja, CFO Jorma Vehviläinen, henkilöstötoiminnoista vastaava johtaja Susa Nikula, strategiatoiminnoista vastaava johtaja Sebastian Nyström, SOK:n liiketoiminnoista vastaava johtaja Jari Annala ja asiakkuudesta, viestinnästä ja digitaalisista palveluista vastaava johtaja Veli-Pekka Ääri. Konsernijohtoryhmän sihteerinä toimii lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

S-ryhmässä on SOK:n hallituksen vahvistamat riskienhallintaperiaatteet sekä SOK-yhtymän riskienhallintapolitiikka. Riskienhallintapolitiikassa kuvataan konsernin riskienhallinnan tarkoitus, tavoitteet, keskeiset toteutustavat ja vastuut. SOK-yhtymässä riskienhallinta on jatkuvaa ja sitä toteutetaan johtamisprosessin kaikissa osissa. Riskejä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti, huomioiden strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskit. Riskienhallinnan menettelytapojen avulla SOK ja sen tytäryhtiöt pyrkivät ennakoimaan ja hallitsemaan tavoitteidensa saavuttamiseen vaikuttavia riskitekijöitä sekä hyödyntämään riskeihin liittyviä mahdollisuuksia liiketoiminnan toteuttamisessa.

S-ryhmän strategisia riskejä tarkastellaan vuosittain lyhyellä (3v.) ja pitkällä (10v.) aikajänteellä SOK:n konsernijohtoryhmän toimesta ja SOK:n hallitus vahvistaa ne. Merkittävimmät S-ryhmän lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät liittyvät päivittäistavarakaupan kilpailukyvyn sekä käyttötavarakaupan tuloksellisuuden varmistamiseen kaupan alan muutoksessa sekä kiristyvässä kilpailutilanteessa. S-ryhmässä on meneillään useita kehityshankkeita liittyen mm. toiminnanohjaukseen, logistiikkaan ja laadun kehittämiseen, joiden onnistuneella toteutuksella varmistetaan arvoketjun tehokkuus ja asiakkaidemme tyytyväisyys tulevaisuudessa. Pitkällä aikavälillä merkittävimmät riskit liittyvät S-ryhmän näkökulmasta keskeisten muutosvoimien toteutumiseen, joita ovat digitalisaatio ja teknologinen kehitys, työvoima ja osaaminen, väestön keskittyminen sekä kulutuskäyttäytymisen muuttuminen. Näihin muutoksiin reagoinnissa ja mahdollisuuksien hyödyntämisessä onnistuminen on keskeistä S-ryhmän tulevaisuuden kilpailukyvyn varmistamiseksi.

SOK-yhtymän rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty SOK:n rahoitusyksikköön. Konsernilla on SOK:n hallituksen vahvistama talous- ja rahoituspolitiikka, jossa määritellään periaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteissa. Rahoitusriskien hallintaa kuvataan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Vastuullisuus

Vastuullisuus koskee S-ryhmässä kaikkia liiketoiminta-alueita ja vastuullisuutta johdetaan ryhmätasoisesti. S-ryhmätasoisesta vastuullisuuden strategisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja raportoinnista vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö. Yksikkö toimii osana SOK Kenttäryhmää, johon kuuluvat kaikki S-ryhmän liiketoiminta-alueet sekä hankinta- ja logistiikkayhtiöt.

Vuoden 2019 alussa jatkoimme S-ryhmän Paras paikka elää -vastuullisuusohjelman toimeenpanoa. Ohjelmassa on neljä teemaa: yhteiskunnan hyväksi, ilmastonmuutos ja kiertotalous, eettinen toimintakulttuuri ja ihmisoikeudet sekä hyvinvointi ja terveys. Ohjelman sisältö koostuu sadasta vastuullisuusteosta.

S-ryhmä on sitoutunut yhteiskunnan kannalta merkittävän kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ”Suomi, jonka haluamme 2050” tavoitteiden edistämiseen usealla eri sitoumuksella. Suomen Kestävän kehityksen toimikunta palkitsi toukokuussa S-ryhmän vuoden vaikuttavimpana kestävän kehityksen toimijana Suomessa. S-ryhmä on sitoutunut ilmaston lämpenemistä alentaviin päästövähennystavoitteisiin ja seurata tavoitteiden toteutumista.

Osana S-ryhmän muovilinjauksen toimeenpanoa S-ryhmän omien merkkien, Xtran ja Rainbown muoviset tiivistemehupullot on muutettu pantilliseksi. S-ryhmä haluaa näin lisätä muovinkierrätystä ja hyötyjä ympäristölle.

S-ryhmä on kehittänyt uutta Radikaali läpinäkyvyys -tutkimuskonseptia hankintaketjujen ihmisoikeusriskien juurisyiden tunnistamiseksi. Tutkimusmallin ensimmäinen pilottiselvitys tehtiin Etelä-Italiassa Foggian alueella tomaattien satokaudella 2018. Jatkotoimenpiteenä selvitykselle S-ryhmä on liittynyt ETI:n (Ethical Trading Initiativen) italialaisia tomaatteja koskevaan työryhmään, jonka tavoitteena on vaikuttaa tomaattituotannon ongelmiin Italiassa.

S-ryhmä on myös mukana järjestöjen ja yritysten yhteisessä #ykkösketjuun -kampanjassa. Kampanjan tavoite, saada hallitusohjelmaan kirjaus laista ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta, täyttyi uuden hallitusohjelman myötä.

S-ryhmän ketjut menestyivät jälleen hyvin Pohjoismaiden laajimmassa kestävän kehityksen bränditutkimuksessa (Sustainable Brand Index). Suomalaiskuluttajat arvioivat S-marketin

vastuullisimmaksi ruokakaupaksi ja Prisman toiseksi vastuullisimmaksi. Osana vastuullisuutta S-ryhmä siirtyy ensimmäisenä suomalaisena kaupan toimijana käyttämään ainoastaan vastuullisesti tuotettua puuvillaa omien merkkiensä ja oman maahantuonnin tuotteissa.

S-ryhmän vastuullisuustyön tuloksia ja tavoitteita kuvataan tarkemmin maaliskuussa 2019 julkaistussa vuosi- ja vastuullisuuskatsauksessa, jonka voi lukea osoitteessa www.s-ryhma.fi.

Paras paikka elää -vastuullisuusohjelman rakentamisen yhteydessä on tunnistettu olennaiset vastuullisuusteemat. Niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet sekä toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset arvioidaan vuosittain. Riskejä tarkastellaan sääntelyn, fyysisen toimintaympäristön, kuluttajakäyttäytymisen muutosten ja maineriskien näkökulmasta. Merkittävimmät vastuullisuusriskit liittyvät ihmisoikeuksiin ja ilmastoasioihin. S-ryhmässä on tunnistettu ja arvioitu, millaisia mahdollisia Ihmisoikeusriskejä sen toiminnasta voi aiheutua sekä määritelty toimenpiteet näiden riskien minimoimiseksi. Lisäksi S-ryhmässä on tunnistettu ilmastoriskit, joilla voi toteutuessaan olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia ryhmän toimintaan. Riskeihin vastataan S-ryhmän vastuullisuusohjelman tavoitteilla ja teoilla.

Loppuvuoden 2019 näkymät

Maailman ja Suomen talous on ohittanut suhdannehuippunsa. Vaikka työllisyystilanne on pysynyt hyvänä, kuluttajien luottamus on laskenut, mikä aiheuttaa haasteita jatkaa hyvää myynnin kehitystä.

Kotimaan matkailu- ja ravitsemiskaupan kysynnän osalta odotukset loppuvuodelle ovat positiiviset. Suomessa EU-puheenjohtajuus ja hyvä kokonaiskysyntä vahvistavat näkymään. SOK:n matkailu- ja ravitsemiskaupan tuloksen ennustetaan olevan edellisen vuoden tasolla, vaikka sitä tulevat rasittamaan hotellien suunnitelmien mukaiset uudistushankkeet.

Venäjän talouden ennustetaan jatkavan kasvua kuluvana vuonna. Pietarin alueen loppuvuoden matkailijavirtojen odotetaan kasvavan hieman edellisestä vuodesta. SOK:n Pietarin liiketoiminnan tuloksen ennakoidaan olevan edellisen vuoden tasolla.

Virossa matkailu- ja ravitsemiskaupan kysyntä- ja kilpalutilanne jatkuvat haastavana. Viron alkoholiverotuspäätöksen ennakoidaan lisäävän hieman kysyntää. Tulosta tulee kuitenkin rasittamaan voimakas kustannusten nousu.

Marketkaupassa toiminnan laajentuminen jatkuu, kun Virossa avataan ensimmäinen supermarketkokoluokan yksikkö elokuussa. Myös Pietarissa on tavoitteena avata uusia yksiköitä vielä tänä vuonna. Marketkaupan odotetaan parantavan tulostaan viime vuodesta.

Kaikki liiketoiminta-alueet huomioiden SOK-yhtymän operatiivisen liiketuloksen arvioidaan vuonna 2019 olevan positiivinen ja edellisvuotta parempi.

Helsingissä 22.8.2019

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallitus

Osavuosikatsaus

Konsernin tuloslaskelma, IFRS

Milj. €	1.1.–30.6.2019	1.1.–30.6.2018
Liikevaihto	3 644,7	3 581,4
Liiketoiminnan muut tuotot	1,6	1,2
Materiaalit ja palvelut	-3 255,4	-3 220,6
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-133,2	-122,6
Poistot ja arvonalentumiset	-81,3	-32,5
Liiketoiminnan muut kulut	-138,7	-194,2
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	6,3	4,0
Liikevoitto (-tappio)	**44,0**	**16,7**
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-18,2	-3,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	0,5	0,7
Tulos ennen veroja	**26,3**	**14,3**
Tuloverot (+/-)	1,3	-1,5
Tilikauden tulos	**27,6**	**12,8**
Jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	27,6	13,3
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	0,0	-0,5
	27,6	12,8

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	1.1.–30.6.2019	1.1.–30.6.2018
Tilikauden tulos	27,6	12,8
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi		
Muuntoerot	5,4	-3,8
Kurssierot nettoinvestoinneiksi luokitelluista lainoista ulkomaisiin yksikköihin	0,6	-0,3
Rahavirran suojaukset	-0,3	0,4
Osakkuus- ja yhteisyritysten laajan tuloksen erät	1,9	0,5
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	7,7	-3,2
Tilikauden laaja tulos	**35,3**	**9,5**
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:		
Emo-osuuskunnan omistajille	35,3	10,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	-0,5
	35,3	9,5

Konsernitase, IFRS

Milj. €	30.6.2019	31.12.2018
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Aineelliset hyödykkeet	1351,1	353,4
Sijoituskiinteistöt	22,4	24,1
Aineettomat hyödykkeet	115,3	82,7
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	198,5	196,6
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	72,5	72,4
Laskennalliset verosaamiset	33,2	18,0
Pitkäaikaiset varat yhteensä	**1792,9**	**747,2**
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	196,5	160,8
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	691,9	650,0
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	58,5	0,0
Rahavarat	87,3	172,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä	**1 034,1**	**983,1**
Varat yhteensä	**2827,0**	**1 730,3**
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Oma pääoma		
Osuuspääoma	172,0	172,0
Sidotut rahastot	19,2	15,9
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	21,5	21,5
Kertyneet voittovarat	393,6	450,9
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	**606,3**	**660,3**
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	**0,8**	**0,4**
Oma pääoma yhteensä	**607,1**	**660,7**
Pitkäaikaiset velat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	1109,1	137,2
Pitkäaikaiset korottomat velat	36,4	36,3
Varaukset	7,1	6,8
Laskennalliset verovelat	10,5	12,1
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	**1163,1**	**192,3**
Lyhytaikaiset velat		
Lyhytaikaiset korolliset velat	115,3	38,3
Lyhytaikaiset korottomat velat	163,1	144,9
Ostovelat	778,2	693,3
Varaukset	0,1	0,6
Tilikauden verovelka	0,0	0,1
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**1056,8**	**877,3**
Oma pääoma ja velat yhteensä	**2827,0**	**1 730,3**

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. €	Viite	1.1.–30.6.2019	1.1.–30.6.2018
LIIKETOIMINTA			
Liikevoitto/ -tappio		44,0	16,7
Oikaisut liiketulokseen	(1)	75,3	2,4
Käyttöpääoman muutos	(2)	-1,4	-11,8
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		**117,9**	**7,3**
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-47,5	0,3
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		0,0	0,0
Muut rahoitustuotot		0,1	0,1
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,9	0,1
Maksetut välittömät verot		-1,2	-3,4
Liiketoiminnan rahavirta		**70,2**	**4,4**
INVESTOINNIT			
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla			-47,0
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla			14,3
Investoinnit muihin osakkeisiin ja osuuksiin		-0,1	0,0
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-16,6	-5,1
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-12,7	-10,8
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot			12,8
Saadut osingot investoinneista		3,2	1,7
Investointien rahavirta		-26,2	-34,1
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut			-0,7
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		-102,2	16,0
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)			30,2
Maksetut korot		-4,4	-0,6
Saadut korot		3,1	0,1
Maksetut osuus- ja lisäosuuspääoman korot		-27,5	-16,6
Rahoituksen rahavirta		**-131,0**	**28,4**
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		**-87,0**	**-1,3**
Rahavarat tilikauden alussa		**172,6**	**121,2**
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		**1,7**	**-0,7**
Rahavarojen nettomuutos, vähennys		**-87,0**	**-1,3**
Rahavarat tilikauden lopussa		**87,3**	**119,2**
Oikaisut liikevoittoon			
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-0,9	0,5
Poistot ja arvonalentumiset		81,3	32,5
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-5,1	-30,5
		75,3	2,4
Käyttöpääoman muutos			
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos		-44,1	12,6
Vaihto-omaisuuden muutos		-35,7	23,4
Korottomien velkojen muutos		78,4	-49,4
		-1,4	-13,4

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

	Emo-osuuskunnan omistajille kuuluva oma pääoma								
Milj. €	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut sidotut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	**Oma pääoma yhteensä**
Oma pääoma									
01.01.2018	172,0	2,9	18,5	4,4	-13,4	446,5	631,0	2,0	633,0
Kauden laaja tulos		-5,6			-7,8	50,3	36,9	-1,5	35,4
Osuuspääoman lisäys	0,0			17,1		-12,8	4,3		4,3
Osuusmaksun korot						-16,6	-16,6		-16,6
Muut muutokset			0,0			4,6	4,6	0,0	4,5
31.12.2018	**172,0**	**-2,7**	**18,5**	**21,5**	**-21,2**	**472,1**	**660,3**	**0,4**	**660,7**
Laatimisperiaatteen muutos IFRS 16 [1)]						**-48,4**	**-48,4**		**-48,4**
01.01.2019	172,0	-2,7	18,5	21,5	-21,2	423,7	611,9	0,4	612,2
Kauden laaja tulos		1,6			8,7	27,6	38,0	0,0	38,0
Osuusmaksun korot						-27,5	-27,5		-27,5
Muut muutokset			1,7			-17,7	-16,0	0,4	-15,6
30.06.2019	**172,0**	**-1,0**	**20,2**	**21,5**	**-12,4**	**406,0**	**606,3**	**0,8**	**607,1**

1) Konserni on ottanut käyttöön IFRS 16 vuokrasopimuksista -standardin noudattaen takautuvaa soveltamista.

Osavuosikatsauksen laatimisperiaatteet

Osavuosikatsaus on laadittu IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin mukaisesti. Osavuosikatsaus on laadittu Euroopan unionissa sovellettavaksi hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Osavuosikatsausta laadittaessa on noudatettu 30.6.2019 voimassaolevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC- tulkintoja.

Osavuosikatsauksessa on noudatettu samoja laatimisperiaatteita kuin vuoden 2018 tilinpäätöksessä lukuun ottamatta 1.1.2019 voimaan tulleita IAS/IFRS -standardi- ja tulkintamuutoksia.

Konserni on ottanut 1.1.2019 käyttöön uuden standardin IFRS 16 Vuokrasopimukset. Standardi on otettu käyttöön käyttäen takautuvaa soveltamista ja kirjattu kumulatiivinen vaikutus kertyneisiin voittovaroihin standardin käyttöönottohetkellä. Vertailukauden 2018 tietoja ei ole oikaistu. Johtuen lähes kaikkien vuokrasopimusten taseeseen merkitsemistä on taseen pitkäaikaiset varat kasvaneet 997 miljoonaa euroa ja korolliset velat kasvaneet 1049 miljoonaa euroa verrattuna tilanteeseen per 30.6.2019. Vastaavasti johtuen vuokrakulujen jakautumisesta poistoihin ja korkokuluihin on standardin käyttöönotto parantanut liikevoittoa mutta lisännyt rahoituskuluja. Katsastuskauden tulokseen standardin käyttöönoton vaikutus oli - 3 miljoonaa euroa. Tunnuslukujen osalta standardi on heikentänyt sijoitetun pääoman tuottoprosenttia, Gearing -prosenttia että omavaraisuusastetta. Oman pääoman tuottoprosenttiin standardin käyttöönotolla ei ole ollut olennaista vaikutusta. Konsernin rahavirtalaskelman osalta IFRS 16 parantaa liiketoiminnan rahavirtaa ja heikentää rahoituksen rahavirtaa. Rahavarojen nettomuutokseen IFRS 16:lla ei ole merkitystä. IFRS 16 standardin käyttöönoton vaikutukset 1.1.2019 on raportoitu tilinpäätöksessä 2018.

Euromääräisesti suurin osa vuokrajärjestelyistä liittyy kiinteistöihin. SOK-yhtymä hyödyntää IFRS 16:n helpotusta olla kirjaamatta käyttöoikeusomaisuuserää ja vastaavaa vuokrasopimusvelkaa sellaisista omaisuuseristä, joiden vuokra-aika on 12 kuukautta tai vähemmän, tai jotka ovat vähäarvoisia.

Kaikki osavuosikatsaustaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja. Mikäli muuta ei ole mainittu, niin osavuosikatsauksen tekstiosassa on suluissa esitetyillä euromääräisillä tuloslaskelman luvuilla viitattu vastaaviin lukuihin vertailukaudelta sekä taseen luvuilla edellisen vuoden tilinpäätökseen.

Osavuosikatsauksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen katsaushetkellä, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat käytetyistä arvioista.

Osavuosikatsaus on tilintarkastamaton.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

Milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Suojaus-laskennan alaiset johdannaiset	Jaksotettuun hankinta menoon kirjattavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo 06.2019	Käypä arvo 06.2019
Rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	3,2	0,0	33,1	36,2	42,5
Osakkeet ja osuudet	3,2			3,2	3,2
Lainasaamiset			30,6	30,6	37,0
Korottomat lainasaamiset			2,5	2,5	2,3
Myyntisaamiset				0,0	0,0
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	0,5	0,3	658,6	659,4	659,8
Myyntisaamiset			584,0	584,0	584,0
Muut korottomat saamiset			72,2	72,2	72,5
Rahoituserien siirtosaamiset			2,4	2,4	2,4
Johdannaisvarat	0,5	0,3		0,8	0,8
Rahamarkkinasijoitukset	5,0	0,0	53,5	58,5	58,6
Rahavarat	0,0	0,0	87,3	87,3	87,4
Rahoitusvarat yhteensä	**8,7**	**0,3**	**832,4**	**841,4**	**848,3**
Rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset korolliset velat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostovelat			0,0	0,0	0,0
Pitkäaikaiset korottomat velat	0,0	0,0	30,7	30,7	30,7
Rahanlaskentapalvelu			30,3	30,3	30,3
Muut korottomat velat			0,4	0,4	0,4
Lyhytaikaiset korottomat velat	0,6	0,1	0,0	0,8	0,8
Siirtovelat rahoituserät			0,0	0,0	0,0
Johdannaisvelat	0,6	0,1		0,8	0,8
Ostovelat			778,2	778,2	778,2
Rahoitusvelat yhteensä	**0,6**	**0,1**	**808,9**	**809,7**	**809,7**

Taulukko ei sisällä vuokraoikeusvelkoja tase-arvoltaan 1141,5 milj. eur.

Käyvän arvon hierarkia

Milj. €	Käypä arvo 06.2019	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	3,2			3,2
Muut lyhytaikaiset korottomat saamiset				
Johdannaisvarat	0,8	0,5	0,3	
Lyhytaikaiset korolliset saamiset				
Rahamarkkinasijoitukset	5,0	5,0		
Yhteensä	**9,0**	**5,5**	**0,3**	**3,2**
Käypään arvoon arvostetut velat				
Lyhytaikaiset korottomat velat				
Johdannaisvelat	0,8	0,5	0,3	
Yhteensä	**0,8**	**0,5**	**0,3**	**0,0**

Se käyvän arvon hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan. Käypien arvojen hierarkian eri tasojen välisten siirtojen ajankohta määritetään raportointikauden lopun mukaisesti.

Hierarkian tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla. Konserni on käyttänyt näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä hintalähteenä Nasdaq OMX Stocholm arvostuksia.

Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittäviltä osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti. Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksyttyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot perustuvat merkittäviltä osin todennettaviin markkinatietoihin.

Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon.

Suomen Luotto-osuuskunnan osuudet esitetään tasolla 3 johtuen epätarkkuudesta käyvän arvon määrityksessä. Osuuksien käypä arvo 1,5 miljoonaa (2018: 1,5 miljoonaa) perustuu Suomen Luotto-osuuskunnan alustavaan suunnitelmaan varojen jaosta. Edellä mainittujen lisäksi taso 3 sisältää noteeraamattomia osakkeita 1,6 miljoonaa (2018: 1,8 miljoonaa), joiden käypä arvo ei ole määritettävissä. Tasolla 3 esitettyjä noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia realisoitiin v. 2019 hankintamenoarvoltaan 0,2 miljoonaa euroa.

Tapahtumat tasolla 3 toistuvasti taseeseen käypään arvoon kirjatuista eristä

Milj. €	30.06.2019
Alkusaldo 1.1.	3,4
Ostot	0,1
Myynnit	-0,3
Tuloslaskelmaan kirjatut arvon alentumiset	-0,1
Tuloslaskelmaan kirjatut käyvän arvon muutokset	0,0
Saldo 31.12.	3,1

Käyvän arvon hierarkia

Milj. €	Käypä arvo 2018	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	3,3			3,3
Muut lyhytaikaiset korottomat saamiset				
Johdannaisvarat	2,9	2,8	0,1	
Yhteensä	**6,2**	**2,8**	**0,1**	**3,3**
Käypään arvoon arvostetut velat				
Lyhytaikaiset korottomat velat				
Johdannaisvelat	3,9	2,8	1,1	
Yhteensä	**3,9**	**2,8**	**1,1**	**0,0**

Tapahtumat tasolla 3 toistuvasti taseeseen käypään arvoon kirjatuista eristä

Milj. €	2018
Alkusaldo 1.1.	3,0
Ostot	0,3
Myynnit	0,1
Tuloslaskelmaan kirjatut arvon alentumiset	-0,1
Tuloslaskelmaan kirjatut käyvän arvon muutokset	0,3
Saldo 31.12.	3,6

Segmentti-informaatio 30.6.2019

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuun ottamatta.

Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistö-liiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	134,1	132,4	3 434,8	42,5		-101,0	3 642,8
Liiketulos	-2,5	11,9	9,3	9,4	4,7	-5,8	27,0
Investoinnit	1,8	7,5	13,5	6,2		0,4	29,4
Realisoinnit	0,0	0,0	0,7				0,8

Liikevaihdon täsmäytys	
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	3 642,8
Konsernieliminoinnit	1,9
Liikevaihto IFRS	3 644,7
Tuloksen täsmäytys	
Raportoitavien segmenttien liiketulos	27,0
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	1,8
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos	28,8
Raportoitavien segmenttien liiketulos	28,8
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	0,6
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut sekä muut erät	0,6
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	0,0
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	0,0
Liiketulokseen sisältyvät IFRS oikaisut	-2,4
Liiketulos IFRS	27,6
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot	
Myynti S-ryhmälle	3 180,3
Muu Kotimaan myynti	304,4
Ulkomaat	158,1
Liikevaihto yhteensä	3 642,8
Marketkauppa	134,1
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	132,4
Hankinta- ja palvelutoiminta ja muut	3 333,8
Kiinteistöliiketoiminta	42,5
Liikevaihto yhteensä	3 642,8
Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet	
Kotimaa	1438,5
Ulkomaat	50,3
Käyttöomaisuus yhteensä	1488,8

Segmentti-informaatio 30.6.2018

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuun ottamatta.

Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistö-liiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	144,6	128,0	3 317,4	43,0	0,0	-53,3	3 579,5
Liiketulos	-5,1	12,1	6,8	9,7	2,3	7,3	18,4
Investoinnit	0,8	4,4	12,6	53,0			70,9
Realisoinnit	0,1	0,0	0,2	21,3			21,5

Liikevaihdon täsmäytys	
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	3 579,5
Konsernieliminoinnit	1,9
Liikevaihto IFRS	3 581,4
Tuloksen täsmäytys	
Raportoitavien segmenttien liiketulos	18,4
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	1,2
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos	19,6
Raportoitavien segmenttien liiketulos	18,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-0,8
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut sekä muut erät	-0,3
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	1,0
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-5,3
Liiketulokseen sisältyvät IFRS oikaisut	3,7
Liiketulos IFRS	16,7
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot	
Myynti S-ryhmälle	3 116,4
Muu Kotimaan myynti	294,8
Ulkomaat	168,3
Liikevaihto yhteensä	3 579,5
Marketkauppa	144,5
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	129,9
Hankinta- ja palvelutoiminta ja muut	3 264,1
Kiinteistöliiketoiminta	43,0
Liikevaihto yhteensä	3 581,4
Konsernitason lisätiedot, käyttöomaisuus	
Kotimaa	408,7
Ulkomaat	37,7
Käyttöomaisuus yhteensä	446,4

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Milj. €	Aineelliset hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2019	665,0	87,5	191,3
Liiketoimintojen yhdistäminen	0,0	0,0	0,0
IFRS 16	1119,2		18,9
Muuntoerot	7,1	0,0	0,6
Lisäykset	15,6	0,1	18,2
Vähennykset	-0,3	0,0	-0,5
Siirrot erien välillä	-0,2	-0,2	0,4
Hankintameno 30.06.2019	**1806,5**	**87,4**	**228,9**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2019	-311,6	-63,1	-108,7
Liiketoimintojen yhdistäminen		0,0	
IFRS 16	-61,6	0,0	-0,2
Muuntoerot	-3,7	0,0	-0,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,2	0,0	0,1
Tilikauden poistot	-78,8	-1,8	-4,4
Arvonalentumiset [1)]	0,1	0,0	0,0
Kertyneet poistot 30.06.2019	**-455,4**	**-64,9**	**-113,6**
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	**353,4**	**24,3**	**82,7**
Kirjanpitoarvo 30.06.2019	**1351,1**	**22,4**	**115,3**

Milj. €	Aineelliset hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2018	649,1	87,1	175,7
Liiketoimintojen yhdistäminen	28,2	0,0	0,0
IFRS 16			
Muuntoerot	-8,9		-1,5
Lisäykset	24,1	0,4	29,8
Vähennykset	-30,6	0,0	-9,7
Siirrot erien välillä	3,0	0,0	-3,0
Hankintameno 31.12.2018	**665,0**	**87,5**	**191,3**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2018	-293,0	-59,6	-105,3
Liiketoimintojen yhdistäminen	-1,7		
Muuntoerot	4,7		0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	22,3	0,0	9,7
Tilikauden poistot	-39,7	-3,5	-13,3
Arvonalentumiset [1)]	-0,1		
Kertyneet poistot 31.12.2018	**-311,6**	**-63,1**	**-108,7**
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	**356,0**	**27,5**	**70,4**
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**353,4**	**24,3**	**82,7**

1) Arvonalentumiset ovat Venäjällä tilikaudella suljettujen Prisma myymälöiden kiinteistöihin liittyneistä konserniliikearvoista.

Lähipiiritapahtumat

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa: Milj. €	30.06.2019	30.06.2018	31.12.2018
Myynnit	8,7	8,6	23,6
Ostot	40,2	195,2	389,7
Rahoitustuotot ja -kulut	1,0	0,3	0,6
Myyntisaatavat ja muut saamiset	2,9	1,5	1,5
Lainasaamiset	25,0	20,0	20,0
Ostovelat ja muut velat	0,7	27,4	10,6

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset, Milj.€	30.06.2019	31.12.2018	Muutos	30.06.2018
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Pantit	0,1	0,1	0,0	0,1
Kiinnitykset	0,7	0,7	0,0	0,7
Takaukset	2,5	2,5	0,0	2,5
Yhteensä	**3,3**	**3,3**	**0,0**	**3,2**
Muiden velasta annetut vakuudet				
Takaukset yhteisyritysten velasta	122,6	120,1	2,5	112,0
Takaukset osuuskauppojen velasta			0,0	7,4
Yhteensä	**122,6**	**120,1**	**2,5**	**119,4**
Muut muiden puolesta annetut vakuudet				
Pantit yhteisyritysten vastuista	0,5		0,5	
Takaukset yhteisyritysten vastuista	21,9	25,8	-3,9	23,5
Yhteensä	**21,9**	**25,8**	**-3,9**	**23,5**
Muut vastuut				
Remburssivastuut		0,2	-0,2	0,4

Annetut vakuudet koostuvat pääosin yhteisyritys North European Oil Trade Oy:n ja sen tytäryhtiö North European Oil Trade AB:n puolesta annetuista 95,0 miljoonan euron (95,9 milj. euroa 31.12.2018) velan ja muiden vastuiden takauksista sekä yhteisyritys Kauppakeskus Mylly Oy:n puolesta annetusta 50,0 miljoonan euron (50,0 milj. euroa 31.12.2018) velan takauksista.

Muut taloudelliset vastuut:

Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 8,7 miljoonaa euroa (8,7 milj. euroa 31.12.2018).

Muut vastuusitoumukset:

Osakassopimuksen mukaiset sitoumukset vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa.

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti SOK:n vastuu S-Voima Oy:n kustannuksista sisältäen myös lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot määräytyy markkinasähkön osalta osakkaan käyttämän energian mukaan, tuulivoiman ja ydinvoiman (ydinvoiman jatkorahoittamisesta on luovuttu 2012) osalta osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa ja aurinkosähkön osalta osakkaan hallitsemille kiinteistöille rakennettujen aurinkovoimaloiden perusteella.

Lisäksi SOK on sitoutunut myöntämään vieraan pääoman ehtoista rahoitusta. SOK:n 30.6.2019 mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on seuraava: S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle osakaslainaa 0,0 miljoonaa euroa (50,0 milj. euroa 31.12.2018) ja pitkäaikaista lainaa 0,0 miljoonaa euroa (15,3 euroa 31.12.2018) sekä North European Oil Trade Oy:lle ehdollista pääomalainaa 5,0 miljoonaa euroa (5,0 milj. euroa 31.12.2018).

Lisäksi SOK on sitoutunut myöntämään vieraan pääoman ehtoista rahoitusta. SOK:n 30.6.2019 mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on seuraava: North European Oil Trade Oy:lle ehdollista pääomalainaa 5,0 miljoonaa euroa (5,0 milj. euroa 31.12.2018).

Tunnusluvut

SOK-yhtymä:	30.06.2019	30.06.2018	30.06.2017
Liikevaihto, milj. €	3 644,7	3 581,4	3 448,9
Liikevoitto, milj. €	44,0	16,7	-5,2
% liikevaihdosta	1,2	0,5	-0,2
Tulos ennen veroja, milj. €	26,3	14,3	-3,9
% liikevaihdosta	0,7	0,4	-0,1
SOK-yhtymä:			
Omavaraisuusaste, %	21,6	37,8	36,9
Oman pääoman tuotto, %	4,4	2,0	-0,7
Gearing, %	177,7	13,9	29,1

Tunnuslukujen laskentakaavat

Omavaraisuusaste, % = $\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}}$ x 100 %

Gearing, % = $\frac{\text{Korolliset velat - rahavarat}}{\text{oma pääoma yhteensä}}$

Oman pääoman tuotto-% = $\frac{\text{Tulos rahoituserien jälkeen - verot}}{\text{oma pääoma keskimäärin}}$ x 100 %